

Թէ վնասում է գործին, այլ ընդհակառակ դե-
ղեղի կերպով կատարում է նրա գործարարները
Առհասարակ նպատակաւ նախարարութեան
մէջ ամեն մի լուսաւոր գաղափար, ամեն մի
ճանապարհ, որ արժանիք ունի գրականու-
թեան մէջ, մինչև ընդամենը ընդունուի թիւն
գրուելով միայն նախարարութեան ընդդի-
մարտութեանը, և որքան կատարելի լինի այս
վերջերի, որքան ցած և կոպիտ լինին նրա ըն-
տեղ նախարարները միջոցները, քանքան լայն
գուժեմանը կը բացմանս ճանապարհութեան նախն
կողմերի թիւր նախարար գրականութեան
մէջ, խաւար մղուի թիւր, անշնորհ ընդդիմա-
րութիւնը միայն օգնում է ճանապարհութեան նա-
տասակալուն և տարածվալուն: Այդ մի ընդա-
նուր օրէք է, որ կարելի է նկատել ամեն մի
ճանապարհութեան վտար գործարարներն պատմու-
թեան մէջ: Ինչպէս մի որ և է մտքի դէմ կե-
ռում են անպիտի ճանապարհան գուլ և ժամոց-
րում գեղեցկով, ինչպէս ճայչանքը, բարձրանքը
և յանդուգն տախտակութիւն, այնտեղ քարոզչով
մտքի յաջողութիւնը տարածվում է:

Անթիւ տեղեկութիւններ բոլոր Տայարնակ
քաղաքներից պարզ ցոյց են տալիս, որ (Վշակի)
պաշտպանած միտքը առաջ է գնում հոկտեմբերի
քաղաքում: Հասարակութեան բոլոր ճանապարհ-
ները և որ ճգնում է, հինից ազգային կեանքը
գիտութեան հիմունքների վրա, բոլոր արտով
նախարարութեան վերջինս մտքին: Բոլոր խաւար
պիտանութիւնը զարուհակի իր յամու ընդդիմա-
գրութեանը, թող նա միջինարի իրան ցնորար-
ական յայտարար, թող նա լայն իր բոլոր ոգի-
մէի ոգիներ վնասելու ճանապարհութեանը, նրա
այդ գործունէութիւնը կարող է զնայելնիւմ
միայն Տեր-Վազարեանցներին ու Նազարեանց-
ներին:

Հաս չի անցնի և մեր ճանապարհութիւնը կա-
տարեկապս կրթութիւնի ազգութեան և կրօնի
սկզբունքների տարբերութիւնը: Կրթումը նա,
Վշակի ճորով, մի մեծ բայ փոխած կը լինի
յառաջախնդրութեան ճանապարհի վրա:

II. Կարեւորաց

ՆԱԽԱԿ ԲԱՅՈՒԹԻՅՑ

Նոյեմբերի 10

Ներկայիս կը ստանաք 173 ր. 25 կոպէկ,
որն որ աստ նաւաքած ենք ի նպաստ վանայ
ստեղծաց, և կը ինչպէսդ այս գուժարը խիզը
ուր որ հարկն է. Իմանալիս յանախարար կը
ինչոյրից նուիրատուաց անձնուրաց նպատակա-
կէք, որն որ աստ ներկայիս անդ կարգվուիք:
Պ. Փիլոյեան 30 ր., Ս. Նիզիճեան 10 ր., Ա.
Կեփուրով 10., Ս. Գալանտեան 10 ր., Գ.
Մեխակեան 10 ր., Յ. Նիզիճեան 10 ր., Յ.
Զիւրիկեան 3 ր., Ս. Կարեւորաց 5 ր., Յ.
Կիւսան 5 ր., Գ. Աղաւանեան 5 ր., Գ. Նե-
սեյի 1 ր., Յ. Միտանց 3 ր., Ս. Ալեքսա-
նանց 5 ր., Ս. և Մ. Զիւրիկեանց 5 ր., Մ.
Մեքարեան 2 ր., 25 ր., Ք. Կերեսեան 3 ր.,
Կ. Տեր-Ստեփանեան 3 ր., Ս. Մուրաբեան 2 ր.,
Կ. Խախիճեան 1 ր., Յ. Բաղդեան 2 ր.,
Միլիանց 10 ր., Յ. Փիլոյեան 5 ր., Յ. և
Ն. Բարազեան 10 ր., Գ. Գալանտեան 2 ր.,
Ոնն 1 ր., Ս. Ալիկիճեան 3 ր., Գ. Կեփու-
րեան 50 ր., Մ. Ալիկիճեան 50 ր., Մ. Գը-
րեան 3 ր., Գ. Տաթև Գեղարեան 3 ր., Կար
Քիլիկեան 1 ր., Կ. Վան 1 ր., Ա. Արմաշեան 2
ր., Ա. Երևանով 2 ր., Մարկոս և Միլիան 2 ր.,
Կ. Մաճեան 1 ր., Ա. Քիւրեանց 1 ր., Յ.
Սանապարեան 10 ր., Ա. Գալանտեան 2 ր.,
Գուժար 178 ր. 25 ր., Վերջինս անձնականով
պ. Մանն Մուրաբեանց և Գարոթիւն Բաղդե-
րեանց չը վարեցին 5 ր.: Ընդամենը գումար
173 րուր 25 կոպէկ:

Փորոս Փիլոյեան, Անգրակ Նիզիճեան

ՆԱԽԱԿ ԳՈՒՇԵՐՑ

6 Նոյեմբերի

Գուշիկի նայոց կեկեղի կրկնվալուն պատ-
տաւար քաղաքացի պ. Միլիան Տերաբեանց
որ, որ 23 տարի արտաւարաբար վարելով քրի-
ստոնական կրօնամարտի և ճանապարհութեան
իր պատճառը, կոպէկ կոպէկ մտղովով կեկեղեցու
ճամար մտա 4000 րուրի է կարգել և ստեղծ Գը-

րիկազը շարժեցնելու Աժմ լուս էնք, որ նա
զգլած տեղուս գործակալ Բեդիանեանցի և տես-
նելով, որ կոնստանտուպոլիսի չէ գարն-
նում իրան գանգաւաններին, կամենում է նախար-
արի իր պատճառի և նրա տեղը ընտրելով է գոր-
մուն Ալիանեանցը: Ե՛նէ լիբու Տերաբեանցը
թողնում է իր պատճառը և նրա տեղ հոգևոր ին-
խանութիւնը ընտրում է Ալիանեանցը, մեծ
թիւնաւորութիւն է Գուշիկի կեկեղեցու ճամար, ու-
րովնեան Ալիանեանցը լինելով քաղաքացիական
անցնել տարի արժանիք պատճառից քաղաքի
1500 րուրը վաճառելու ճամար, նախարարաց մտր
է, չէնց կեկեղեցական փոփոքը ճանքը գրեց թէ
չէ, մնաս բարե... Ինչպէս չէր «Վշակով նրա-
վորը հոգևոր ինխանութեան ուշադրութիւնը այս
րանի ճամար Գուշիկեցիք առհասարակ լու մտր-
դիկ չէն սիրում ու պատում:

ՆԱԽԱԿ ԽՐԱԿՐԻՆ

Թիֆլիս, 17 Նոյեմբերի

Յարան է, որ (Վեդուս) լրագրի խմբագիրը պ.
Մեծանցը իմ տարագրութեանը մի նամակ
նպատակաւ, որի նամակ նա նրապատկառ
յայտանքի թէ նա բոլորովին և կատարելապէս
կեղծ է, և թէ նա պ. խմբագրից պատասխանա-
տուութիւն կը պահանջում օրէնքով: Ես իմ
խմբագրի պատասխանելու այլ և այլ ազդեցի-
րից լուս էի, թէ պ. Մեծանցը դիտարու-
թիւն ունի այս նիւթի մասին քննութիւն թաց-
վելու ժամանակ ինձ ուրիշ բաներ մէջ յանդա-
ւար անելու: Վերջին 87 ճամարի ֆելիտոնում
պ. Փիլոյեանցի նամակով գրածը կարգա-
լով, ես ճամարում եմ, որ կեղծ նամակի քննու-
թիւնը լինելու, պ. Մեծանցը բուն նայոց
խառնելու է ուրիշ բաների նետ: Ես քնու չեմ
ստիպում, թէ (Վեդուս) իրաւունք չունի ինձ իրեն
որիմաց այս ինչ կամ այն ինչ յորոշանքով գեմ
մեղանդով պէս մի անձ ոտքիկանութեանը
մասնուր: Դա թող անէ կր ուղարկէ և ու չէ
նրկար գործի նա խառն էլի, պ. Մեծանցը
այդ բանը կանէ քննութեան ժամանակին կամ
քատաստումով, զա այն ժամանակ կը լինի մի
ուրիշ գործ և ամենեկն կազ չի անենայ կեղծ
նամակի գործի նետ:

II. Ամբիւսանայ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կարգին գաւառի Բարանի գիւղից մեզ գրում
է, որ 9 ամիս արանց առաջ այդ գիւղի մի
կերտասարց գրում է կարմիր կոպիտ գիւր-
գործով, մտա 4 ժամ Տեւապուրութեանը Բարանի
գիւղից: Բայց անա ինն ամիս անցում է և
կերտասարցը չը կայ: Նրա ծնողներից յուսա-
նապաստ, քննարկում են արքանցի կը քան մտ
որքա գումում են մի կեմար, որի նշաններից,
նրա մտ ընկած գանակից, մի Քաթից և այլն,
ճանապարհ են, թէ պ. կարած կերտասարցի
կեմար է: Այն չէ անցնում, աւելացնում է
թղթակիցը, որ Վազարեան չը պատահն աւա-
զակութիւններ:

ԳՈՒՐԱՅՑԻՑ մեզ գրում է, որ այդ քաղա-
քում պ. Գ. Բաղդատեանց և Աղաւանեանց
սկզբին ճամարը նուիրատուութիւններ յորում
վանի տախտակներն և Կ. Փօթի Միլիանց (Նե-
կերտեան) Գուշարում, առհասարակ շատ
զիւտուր է մի բան ճամարի, աւելացնում է
թղթակիցը, բայց այս անգամ յոյս կայ, որ բա-
ւախան փող կը ճամարի վերջը բարեգործա-
կան նպատակներով:

«Донская Пчела» լրագրին գրում են (Բաւա-
ղան գաւառի Կոլոսայ գիւղից, որ այդ տեղի
ընդհանրութեան մարիեր մեծ տարածութեան վրա
ձու է դրել գաղտնիք վրա: Կիւրայեանքը սկսել
են կրին վարել, գիտնոր քառակար միջանոս
ձուերը նմանցնելու նպատակով:

Մայրաքաղաքի լրագրիները նորոգում են,
որ կերպովն Բուստանանի մի քանի տեղե-
քում այժմ տրոջը ճայոց Բեդիանցին է, ամի
պատճառով փորձ են փորձում խառնել ցորենի
ալիւրը կարտոֆիլի ալիւրի նետ և այդ տեսակ

խառնուրդից նոյ թիւը: Բայց այդ փորձն էլ
պատկան նետանքներ չէ ստեղծ և չէ էմանա-
ցրել ճայոց, որովնեան կարտոֆիլի գիւր այժմ
շատ բարձր է:

Այսօր, ուրբաթ, ժամը 11 1/2 քաղաքի և Կու-
րիայում բժշկարան, որի հիմնուներն են բժշկի-
ներ Նաւասարդեանց, Պալովսկի, Ըուգոլսկի,
Աւալով և Ծաւ-Աղի:

Մե.Գ.Ի գիւղից պ. Ս. Մ. Մալուժանցը մեզ
կնկարում է յայտնել, որ տեղային բանաստեղծը
այնքան վատ չէն, որքան նկարագրում է եղի
(Վշակի) անցնել ճամարներից մի կուրիցի մէջ,
այլ ընդհակառակն նրանք յաւական խոյճանու-
րուն կատարում իրանց պարտաստութիւն-
ները:

ԸՐՏԵՐԻՆ ՏԱՍՈՒԹԻՒՆ

„ГОЛОСЪ“ ԼՐԱԿՐԻ Թ.Ղ.Ս.Ա.ԿՑԻՒԹԻՒՆԸ

„ГОЛОСЪ“ լրագրի մէջ տպված է հետե-
ւեալ թղթակցութիւնը: Վ. Պոլսից: Ղու-
տեմբերին ուսաց „Россия“ նաւը ըն-
դունել Տրիպոլիս հասցնելու համար 8 ալ-
քաղաքների և 3 յոյների, որնքը գանապան-
կայեանքների համար դատապարտված
էին տաճանակիր աշխատանքների Ալեյ-
պոսի գործարարների մէջ: Յանցաւորները
չլինալիկապ էին, բայց նաւը հասնելուն
պէս նրանց արձակելու շղթաները:

Նախնական խնայողութիւն անուր հա-
մար թիւրքաց կատարութիւնը յանցա-
ւորներին առաջվայ պէս չէ ուղարկում
զինուորական նաւերով, այլ ուղարկում է
նրանց օտար ճանապարհորդական նաւերով:
Առում են, որ թիւրքաց գանձարանի մէջ
այնքան դրամ չը կար, որ կատարաւ-
թիւնը այս յանցաւորներին Բերբուտ ու-
ղարկէր և այդ պատճառով նրանց Տրիպոլիս
է ուղարկուէ: Պահապան օժիցների պատ-
ճանի համեմատ այդ յանցաւորներից իւ-
րաքանիցները մի քանի օտանեակ տարինե-
րով դատապարտված է եղել տաճանակիր
աշխատանքների:

Մի գիւմանուհու առաջարկութեամբ նա-
ւերի վրա նստողները 15 թիւրքաց լինա
հաւաքելին յորում յանցաւորների ճանա-
պարհորդները կարծում էին, որ արտաքա-
վածները այդ փողերով իրանց պահապան-
ներին կը կաշտան և ազատութիւն ձեռք
կը բերին: Վերջը յայտնվեցան, որ պահա-
պաններին կարելի էր կաշտել, միայն թէ
կատաքը փոքր էր: Ղուկեմբերի 12-ին,
կերպարան անցնում էր անից մի մըրն
հետաւորութեամբ, յանցաւորներից մէկը
ընկաւ ծովի մէջ և անհետացաւ: Քեռայ
յայտնվեցան, որ նա բարձրացած էր մի
ուրիշ նաւի վրա և այդպիսով ազատու-
թիւն էր ձեռք բերել: Ընացած կերպ յան-
ցաւորներն էլ մի ուրիշ նաւի վրա անցնե-
լուց յետոյ սպանել էին իրանց պահապան-
ներին և փախել:

Թիւրքայի ամեն տեղիքում այժմ դո-
գութիւններ և աւազակութիւններ են պա-
տահու: Այս բոլորը սովի և աղքատու-
թեան հետեանք է: Երբեք մեծ միջանայից
մէջ աւազակների խումբը բռնել էր մի
հայրուստ յոյնի որդու, որին մարկին էին
տարել, իսկ կերտասարցի Տօր. յայտնել
էին, որ 48,000 թիւրքաց լիբա վճարել իր
որդուն ազատելու: Համար. շայր պատա-
համը յայտնել Մալախար-Փաշային, որի
հրամանով զինուորները բռնեցին աւազակ-
ներին իսկ կերտասարց յոյնի ազատելուն:
Փորք-Սոխայի ամիրը մտն չըրքերի մէջ
շարժուէ և լինումը ճորքերը լիբաւորա-
պէս Կ. Պոլսի են ուղևորվում: Ը թէ միայն

զինուորները, այլ և օժիցները պա-
տաստած շորք ունեն և առանց կոշիկ-
ների են: Կարգանկեան նեղուցի մէջ
թիւրքաց կատարութիւնը շարունակում
է միաներ դարսել: Առհասարակ ամեն տեղ
թիւրքայի մէջ պատերազմական պատ-
աստութիւններն են տեսնելու:

1. Պոլսի մէջ փողոցը դուրս գալու ժա-
մանակ հարկուր է շորքի բոլոր կոշիկ-
ները կապել, և թէ ոչ կարելի է կորցնել
կամ ժամացոյցը, կամ պորտածնել: Մի
խումբ աւազակների զոդութեան այդ ձեռք
է պարսպում:

Լոնդոնի „Times“ լրագրին հետաք-
րում են Վիեննայից, որ պ. Գօշեն յայտնել
թիւրքաց կատարութեանը, թէ Անդ-
լիան մտադրել է առաջարկել Թիւրքայի
մէջ Ֆինանսական մի մասնագոյով հիւ-
նել: Աւստրո-Անգլոսիան, ի կրեմախիան և
Թուստանը ցանկանում են, որ այդ մաս-
նագոյով մշտական հակողութեան իրա-
ւունք չունենայ, որովհետեւ այս դեպքում
սուլթանը չի ընդունի Անգլիայի առաջար-
կութիւնը: Թիւրքաց Ֆինանսների վրա
թիւրքայի ամենեւեւ ուշադրութիւնը փո-
քաւ է զարձուում: Վ թէ կատարութիւնը
աւելի հեռատես և խնայող լինի, մասնա-
գիւմներ կարծեթով, այդ դրութիւնը կա-
րելի էր բարելաւել:

ԹԻՒՐԻՒՄ

Երզնկայէն հոգա. 4 թուով հետեալը
կը գրեն մեզ:

Շայազգի պարկիտ երեսնամեայ ան-
մը, որ Վուզըճանի գիւղերն առաւոր-
ները կը թիւրքա շատ անգամ անցնալ շարժու-
հրացանով կը զարնուի ֆիւրսերէն, նոյն
իսկ Ծահ-Հիւսէյին սեփական տեղ մը: Եւ-
ստի թէ Ծահ-Հիւսէյին եղբայր Բաշի
պէս չէ կարողուր: Զարնուոյն երեք օր փը-
ջը մնաւ:

Անին կը գրեն թէ Վերջինս գիւ-
ղերն Պաշ-Վարդիկից և արքանի պա-
լատան գոնապան համի Մուսթաֆա պա-
լի եղբայրն և Լուտուացի Ապախախան
պա անուն երկու Թուրք բանի մը թիւր-
ներով Պոլսին իրենց Տայրիկից վերաբա-
ձած միջոցներն, քարահիտարի և Անիայ
մէջ տեղ քարահիտարի կուտած տեղը
փրանի աւազակ փուրքեր յարձակելով քա-
րանք փրուտներ և բախիմին գոնանք
1000 սեփուր անանք դրամները յայտնա-
կեր են, բայց յայտնուէ փութու-Վալէն Ան
երկայից 500 ոչխարի հօտ մը: Եսե կո-
չուած տեղը քարերը յայտնակեր են:
Եսե 4 ժամ հետաւորութիւն ունի Անին:
Ինչպէս յայտնուէր: Բուրքը Անիայ մտ
Վալի ըստած տեղն սպաստանելով Ան-
իայ անդադարան արկիտը են:

Անուշա այս կողովութեան պ երբձե-
մանը շարժվալի Աղբայրը կըբարտնուած
դէմ շայոց կողմանէ հնարում զրգար-
տութիւն մ'է:

Երբոյ պաշտօնական լեկալը շարժի
լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Հասան-Կալի
(Բասեն) գաւառակին մէջ Տիւրքի (Գիլիս)
և գաղիկի (զըրնու) և ուրիշ հանքեր
գոյուկիւն իմացուելով, նա հանգին հան-
ցային ճարտարական Արքիւն էֆենտին անդ
զիւտեր է: Ե րեկից տեղեկացվին
հանքային քարանուկուն հանք մտա գումար
բռնեցնելու պիտի սկսուէ կըբը:
Այս աւուր Վազըճի մէջ կը կարգուի:
Արքէն ծանուցելով թէ կարող է վա-
նայ նախնայաց քովիներ եւսուա՞ փաշան
և Աղբայր էֆենտին վաճեն Բաղէշ ճան-